

leiderdorp

Toespraak Herdenking 4 mei Dorpskerk

Burgemeester Tjarda Struik

Vandaag staan wij stil.

Stil bij hen die hun leven verloren.

Stil bij hen die werden vervolgd, weggevoerd, vermoord.

Hun vrijheid verloren.

Staan stil bij hen die bleven, maar nooit meer dezelfde waren.

Herdenken is voor mij niet alleen terugkijken.

Het is ook jezelf een vraag stellen:

wat betekent dit vandaag, hier, in Leiderdorp?

Ik kom daar zo op terug. Maar eerst terug naar de jaren van bezetting.

Hier, in ons eigen dorp langs de Dwars,
stond de boerderij van de familie Balkenende.

Op het eerste gezicht een gewone plek.

Maar in werkelijkheid werd het een plek van moed en misschien nog belangrijker in
oorlogstijden: een plek van zorg.

Daar werden mensen verborgen.

Daar kregen onderduikers voedsel, veiligheid, en soms simpelweg een nacht rust.

Een Engelse parachutist vond er tijdelijk onderdak.

Joodse families, zoals die van Abraham Coster, vonden er de kans om te overleven.

Geen zaken die geschiedenisboeken vullen.

Het waren keuzes in het klein.

De deur openen,

een bord eten delen.

Iemand zien, niet weggijken.

In deze kleine gebaren, scholen zoals u weet grote gevaren.

Wilhelm Balkenende werd gearresteerd.

Zijn vriend Eduard Veldhuijzen werd ook opgepakt, samen met zijn familie.

Wat zij deden, was toen strafbaar.

Maar wij weten beter; dit was menselijk.

En dat is wat ons vandaag nog steeds raakt.

Want ook nu leven wij in een wereld waarin oorlog en onrust niet ver weg zijn.

Aan de grens van Europa, op slechts 2.138 km in Oekraïne zijn mensen opnieuw op de vlucht.

Of Iraniërs geteisterd door een regime.

Gevlucht voor oorlogsgeweld.

Ze vonden plek in ons land, ook hier in Leiderdorp.
Waar we niet alleen de deuren openen, maar ook verbinding creëren.

En juist daarom zijn de verhalen van toen geen afgesloten hoofdstuk.
Het is een spiegel.

De vraag is niet: zouden wij helden zijn geweest?

De vraag is: zien wij de ander vandaag?

Zien wij degene die hulp nodig heeft?

Zien wij degene die anders is, kwetsbaar en alleen?

De familie Balkenende liet zien dat menselijkheid begint in het kleine.
dichtbij.

In aandacht.

In zorg.

In het weigeren om weg te kijken.

klein in handelen, maar groots in gebaar
door het gevaar.

Daarom herdenken wij vandaag niet alleen de slachtoffers.

Wij herdenken ook de kracht van menselijkheid: van zorg en waardigheid.

Een kracht die vandaag nog steeds essentieel is.

Om hecht samen te leven in ons dorp.

Nu en als we ineens heel sterk en weerbaar moeten zijn.

Bijvoorbeeld als de stroom het dagen niet doet
en alles wat vanzelfsprekend is er plots niet is.

Laten wij samen verantwoordelijkheid nemen.

Hier, in Leiderdorp.

In onze straten, onze scholen, het gemeentehuis en ons dorp.

Zorg voor medemenselijkheid en waardigheid.

Ogenschijnlijk klein, hier samen zijn.

Ik sluit af met een fragment uit het gedicht 'Huis gezocht, thuis gevonden' van voormalig Leidse
stadsdichter Zoë van de Kerkhof:

*"Ik zoek een huis
het hoeft niet groot te zijn
maar ook niet te klein*

*ik zoek een huis waar soms
de eenzaamheid op bezoek
mag komen
ik in mijzelf mag keren
even alleen kan zijn
dat de buurvrouw mij wel ziet
en ik haar
dat hoi zeggen vandaag genoeg is*

*morgen misschien meer
of overmorgen samen een feest
ook dat is goed*

*ik zoek een huis met een tuin
waar ik de bloemenvelden uit het verleden ruik
de zaadjes van morgen plant*

*een huis in een wijk met
licht en lucht
zon en groen
met de geschiedenis
gebakken in de gevels.”*